

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj **AP-2527/23**, rješavajući apelacije **E. B. i drugih**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 57. stav (2) tačka b), člana 59. st. (1) i (2), člana 62. stav (7), člana 72. st. (4) i (5) i člana 74. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ br. 94/14, 47/23 i 41/24), u sastavu:

Seada Palavrić, predsjednica

Valerija Galić, potpredsjednica

Angelika Nußberger, potpredsjednica

Mirsad Ćeman, sudija

Helen Keller, sutkinja

Ledi Bianku, sudija

Marin Vukoja, sudija

na sjednici održanoj 19. juna 2024. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvajaju se apelacije koje su podnijeli: **E. B., Admir Šabanović, Ermina Ćatić, Ibrahim Beganović, Selmir Kovač, Hajrudin Omerbegović i Sanela Šatara.**

Utvrđuje se povreda prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u odnosu na donošenje odluke u razumnom roku u postupcima koji se vode pred Kantonalnim sudom u Sarajevu br. 65 0 Rs 704159 21 Rsž, 65 0 P 764405 20 Gž, 65 0 Rs 659113 19 Rsž, 65 0 Rs 658513 20 Rsž, 65 0 Rs 658521 19 Rsž i 65 0 P 751289 20 Gž.

Na osnovu člana 62. stav (7) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, nalaže se **predsjedniku Kantonalnog suda u Sarajevu** da, u skladu s ovom odlukom, odmah preduzme odgovarajuće mjere za okončanje postupaka br. 65 0 Rs 704159 21 Rsž, 65 0 P 764405 20 Gž, 65 0 Rs 659113 19 Rsž, 65 0 Rs 65 8513 20 Rsž, 65 0 Rs 658521 19 Rsž i 65 0 P 751289 20 Gž, shodno članu II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članu 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Na osnovu člana 74. stav (1) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, nalaže se **Vladi Kantona Sarajevo** da apelantima **Admiru Šabanoviću i Saneli Šatara** isplati iznos od po 300,00 KM, apelantu **E. B.** iznos od 650,00 KM, te apelantima **Ermini Ćatić, Ibrahimu Beganoviću, Selmiru Kovaču i Hajrudinu Omerbegoviću** iznos od po 800,00 KM na ime naknade nematerijalne štete zbog nedonošenja odluke u razumnom roku, i to u roku od tri mjeseca od dostavljanja ove odluke, uz obavezu da nakon isteka tog roka plati

zakonsku zateznu kamatu na eventualno neisplaćeni iznos ili dio iznosa naknade određene ovom odlukom.

Na osnovu člana 72. stav (5) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, nalaže se **Vladi Kantona Sarajevo i Kantonalnom sudu u Sarajevu** da u prethodno navedenom roku od najkasnije tri mjeseca obavijeste Ustavni sud Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Apelanti koji su navedeni u tački I dispozitiva ove odluke podnijeli su u periodu od 29. maja do 20. oktobra 2023. godine apelacije Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zbog prekomjerne dužine postupaka koje su pokrenuli tužbom pred Općinskim sudom u Sarajevu (u daljnjem tekstu: Općinski sud) i koji se trenutno nalaze pred Kantonalnim sudom u Sarajevu (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud).

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 23. Pravila Ustavnog suda, od Općinskog suda i Kantonalnog suda je u periodu od 6. juna do 2. novembra 2023. godine zatraženo da dostave odgovore na apelacije.

3. Općinski sud je odgovore na apelacije dostavio u periodu od 19. juna do 8. novembra 2023. godine, a Kantonalni sud u periodu od 13. juna do 6. novembra 2023. godine.

4. Navedeni odgovori su dostavljeni apelantima radi eventualnog izjašnjenja. Apelant u predmetu broj AP-2527/23 je dostavio izjašnjenje, dok ostali apelanti nisu dostavili izjašnjenja na odgovore na apelacije.

III. Činjenično stanje

5. Činjenice koje su relevantne za odlučivanje o apelacijama navedene su kako slijedi:

Red. br.	Broj apelacije	Ime i prezime apelanta	Punomoćnik	Datum početka postupka	Nadležni sud	Ukupna dužina postupka
1.	AP-2527/23	E. B.		8. maj 2018. godine	Općinski sud u Sarajevu	Oko šest godina
2.	AP-3462/23	Admir Šabanović	Galiba Hrvačić-Karačić, advokat iz Sarajeva	9. maj 2019. godine	Općinski sud u Sarajevu	Oko pet godina
3.	AP-4230/23	Ermina Ćatić, Ibrahim Beganović, Selmir Kovačić i Hajrudin Omerbegović	Nedim Muhić, advokat iz Sarajeva	Od 12. do 14. jula 2017. godine	Općinski sud u Sarajevu	Oko sedam godina
5.	AP-4395/23	Sanela Šatara	Nedim Muhić, advokat iz Sarajeva	8. februar 2019. godine	Općinski sud u Sarajevu	Oko pet godina

Spajanje predmeta

6. S obzirom na to da se navedene apelacije zasnivaju na istim ili sličnim tvrdnjama o povredi ustavnih prava, Ustavni sud je, u skladu sa članom 32. stav (1) Pravila Ustavnog suda, donio odluku o spajanju navedenih apelacija u kojima će voditi jedan postupak i donijeti jednu odluku pod brojem AP-2527/23.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacija

7. Apelanti smatraju da im je zbog nedonošenja odluke u razumnom roku povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija). Osim toga, neki apelanti se pozivaju i na kršenje prava na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

b) Odgovori na apelacije

8. U odgovorima na apelacije redovni sudovi opravdavaju dužinu trajanja navedenih postupaka tako što se, uglavnom, pozivaju na preopterećenost sudova prevelikim brojem predmeta koji se nalaze na rješavanju pred tim sudovima.

c) Izjašnjenje na odgovore na apelacije

9. Apelant u predmetu broj AP-2527/23 u svom izjašnjenju ističe da preopterećenost sudova ne može biti opravdanje za prekomjernu dužinu postupka u predmetu zaštite prava iz radnog odnosa, koji je po zakonu hitan. Ostaje kod navoda iz apelacije i smatra da je došlo do kršenja njegovog prava na suđenje u razumnom roku.

V. Relevantni propisi

10. U **Zakonu o parničnom postupku** („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15) relevantne odredbe glase:

Član 10.

(1) Stranka ima pravo da sud odluči o njenim zahtjevima i prijedlozima u razumnom roku.

(2) Sud je dužan da sprovede postupak bez odugovlačenja i sa što manje troškova, te da onemogući svaku zloupotrebu prava koja strankama pripadaju u postupku.

Član 217. st. (4) i (5)

Drugostepeni sud će održati sjednicu vijeća, odnosno raspravu, u roku od 45 dana nakon što od prvostepenog suda primi spise po žalbi.

Drugostepeni sud će donijeti odluku u roku od 30 dana od dana održavanja sjednice vijeća na kojoj je odlučeno o žalbi, odnosno, ako je održana rasprava, u roku od 30 dana od dana zaključenja rasprave.

Član 420.

U postupku u parnicama iz radnih odnosa, a naročito pri određivanju rokova i ročišta, sud će uvijek obraćati naročitu pažnju na potrebu hitnog rješavanja radnih sporova.

11. U **Zakonu o sudovima u Federaciji Bosne i Hercegovine** („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ br. 38/05, 22/06, 63/10, 72/10 – ispravka, 7/13, 52/14 i 85/21) relevantne odredbe glase:

Član 31.

Dužnosti predsjednika suda

Predsjednik suda odgovoran je za rukovođenje cjelokupnim sudom i sudačkom upravom. [...]

VI. Dopustivost

12. Ustavni sud zapaža da apelacije ispunjavaju uvjete propisane članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 18. stav (2) Pravila Ustavnog suda, da ispunjavaju i ostale razloge dopustivosti iz člana 18. stav (3) Pravila Ustavnog suda, te da nisu očigledno (*prima facie*) neosnovane u smislu odredbe člana 18. stav (4) Pravila Ustavnog suda.

VII. Meritum

13. Apelanti smatraju da je dužina sudskih postupaka o kojima je riječ nespojiva sa zahtjevom za suđenje u „razumnom roku“. Oni su se pozvali na član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i član 6. stav 1. Evropske konvencije.

Pravo na pravično suđenje

14. Član II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.

Član 6. stav 1. Evropske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

Prilikom utvrđivanja njegovih građanskih prava i obaveza ili krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom ustanovljenim zakonom. [...]

15. Ustavni sud ponavlja da se opravdanost dužine postupka mora ocijeniti u svjetlu okolnosti predmeta i u odnosu na sljedeće kriterije: složenost predmeta, postupanje apelanata i relevantnih organa vlasti, te onoga što je u sporu za apelante bilo dovedeno u pitanje (vidi Evropski sud, *Mikulić protiv Hrvatske*, presuda od 7. februara 2002. godine, predstavka broj 53176/99, tačka 38. i *Delić protiv Bosne i Hercegovine*, presuda od 2. marta 2021. godine, predstavka broj 59181/18, tačka 18).

16. Ustavni sud naglašava da je u nizu svojih odluka već utvrdio kršenje prava na suđenje u razumnom roku u pitanjima sličnim onima koja se postavljaju i u navedenim apelacijama. Osim toga, Ustavni sud je utvrdio i da postoji sistemski problem s rješavanjem predmeta u razumnom roku pred sudovima u Bosni i Hercegovini, što je posljedica sistemskih nedostataka u organiziranju pravosuđa i efektivnom ostvarivanju nadležnosti raznih nivoa javne vlasti u ovoj oblasti, za šta ne postoji ni djelotvoran pravni lijek (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *AP-1680/16* od 10. maja 2017. godine, tač. 53–66. i druge odluke od 10. maja 2017. godine, sve dostupne na internetskoj stranici Ustavnog suda www.ustavnisud.ba).

17. Nakon što je ispitao sve dokumente koji su mu podneseni u navedenim apelacijama, Ustavni sud nije uočio bilo kakvu činjenicu ili argument koji bi mogao opravdati sveukupnu dužinu navedenih postupaka pred redovnim sudom. Imajući u vidu svoju praksu o ovom pitanju, Ustavni sud smatra da je u predmetima navedenim u ovoj odluci dužina postupaka bila prekomjerna te da nije zadovoljila kriterij „razumnog roka“.

Ostali navodi

18. Neki od apelanata navode da im je zbog dužine trajanja navedenih postupaka povrijeđeno pravo na imovinu. S obzirom na to da povredu tih prava zasnivaju na identičnim navodima koje su iznijeli u odnosu na pravo na pravično suđenje u razumnom roku, Ustavni sud smatra da ih nema potrebe posebno ispitivati u odnosu na pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

Pitanje naknade nematerijalne štete

19. S obzirom na odluku u ovom predmetu i svoju dosadašnju praksu (vidi npr. Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *AP-2975/21* od 7. septembra 2022. godine, tač. 32–34), Ustavni sud smatra da na ime naknade štete zbog nedonošenja odluke u razumnom roku apelantima u predmetima br. *AP-3462/23* i *AP-4395/23* treba isplatiti iznos od po 300,00 KM, apelantu u predmetu broj *AP-2527/23* iznos od 650,00 KM, a apelantima u predmetu broj *AP-4230/23* iznos od po 800,00 KM.

20. Ovu naknadu dužna je platiti Vlada Kantona Sarajevo u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja ove odluke, uz obavezu da nakon isteka tog roka plati apelantu zakonsku zateznu kamatu na eventualno neisplaćeni iznos ili dio iznosa naknade određene ovom odlukom. Ova odluka Ustavnog suda u dijelu koji se odnosi na naknadu nematerijalne štete predstavlja izvršnu ispravu.

VIII. Zaključak

21. Ustavni sud zaključuje da je u svim postupcima iz apelacija koje su predmet ove odluke došlo do kršenja prava na pravično suđenje u razumnom roku iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije budući da je u svakom pojedinačnom slučaju dužina postupka pretjerano duga, za šta sudovi nisu dali razumno i logično objašnjenje.

22. Na osnovu člana 57. stav (2) tačka b), člana 59. st. (1) i (2), člana 62. stav (7), člana 72. st. (4) i (5) i člana 74. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

23. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednica
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Seada Palavrić